

PROFESOR UNIWERSYTETU W BIAŁYMSTOKU,
DR HAB. A D A M S A D O W S K I
– NOTA BIOGRAFICZNA

Angelika Andrzejczyk¹

Profesor Adam Sadowski (1962–2018) był wspaniałym naukowcem, organizatorem i społecznikiem, wychowawcą młodzieży akademickiej i inicjatorem wielu aktywności podejmowanych przez studentów i nauczycieli na Wydziale Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu w Białymstoku. Po studiach na Uniwersytecie Warszawskim i obronie pracy magisterskiej *Rolnictwo bez środków chemicznych* (1986) rozpoczął pracę naukowca i dydaktyka na Filii Uniwersytetu Warszawskiego w Białymstoku (obecnie Uniwersytet w Białymstoku). Przeszedł po kolei wszystkie stanowiska na uczelni: asystenta stażysty (1987), asystenta (1988), adiunkta (1996), profesora UwB (2012). Od 2016 roku pracował również jako adiunkt na Politechnice Warszawskiej. W pracy dydaktycznej prowadził takie przedmioty, jak: podstawy przedsiębiorczości, ekonomika i organizacja turystyki, biznesplan, badania marketingowe, zarządzanie strategiczne, czy polityka handlowa.

Pracy na uczelni towarzyszyły awanse naukowe Profesora. W 1996 roku na Uniwersytecie Warszawskim obronił doktorat z nauk ekonomicznych w zakresie ekonomii. Tematem rozprawy doktorskiej było *Tworzenie gospodarstw rolniczych na terenie województwa suwalskiego w latach 1991–1993*. Promotorem pracy był prof. dr hab. Jan Gajewski. Habilitację uzyskał na Uniwersytecie w Białymstoku w 2010 roku na podstawie monografii

¹ Mgr Angelika Andrzejczyk, Uniwersytet w Białymstoku.

Własność a użytkowanie gruntów rolnych. Zarys tendencji rozwojowych, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok 2009.

Działając w obszarze nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia, Profesor Adam Sadowski w swoich badaniach koncentrował się szczególnie na polityce rolnej, ekonomice rolnictwa oraz agroturystyce i turystyce wiejskiej. Wykorzystywał też koncepcje nowej ekonomii instytucjonalnej. Wśród Jego zainteresowań badawczych wyraźnie zarysowały się cztery nurty dotyczące problematyki:

- przekształceń strukturalnych na obszarach wiejskich Polski i Unii Europejskiej ze szczególnym uwzględnieniem kwestii własności i użytkowania gruntów;
- alternatywnego wykorzystania obszarów wiejskich w postaci agroturystyki i turystyki wiejskiej;
- oddziaływania państwa na rozwój rolnictwa za pomocą instrumentów prawnych i fiskalnych (dochody i wydatki budżetowe);
- przetwórstwa żywności i bezpieczeństwa żywnościowego.

Początkowe badania naukowe związane były z analizą zmian strukturalnych w rolnictwie, jakie miały miejsce w pierwszych latach przekształceń systemowych w Polsce. Efektem tych rozważań była rozprawa doktorska. W kolejnych latach zainteresowania naukowe Profesora skupiły się na trzech nurtach: badaniu wykorzystania obszarów wiejskich jako miejsca wypoczynku i rekreacji, analizie przekształceń strukturalnych w rolnictwie europejskim, ze szczególnym skoncentrowaniem uwagi na państwach postsocjalistycznych oraz problematyce oddziaływania państwa na rozwój rolnictwa za pomocą instrumentów prawnych i fiskalnych. Efektem pracy naukowo-badawczej w pierwszym nurcie było kilkanaście publikacji oraz praca ze studentami w ramach Koła Naukowego Ekonomistów Turystyki zakończona również kilkoma konferencjami i publikacjami pokonferencyjnymi. Główny ciężar rozważań Profesor położył na analizie przekształceń struktur agrarnych w państwach postsocjalistycznych, szczególną uwagę zwracając na kwestie dzierżawy gruntów rolnych. W pracy badawczej realizowanej w nurcie nowej ekonomii instytucjonalnej, Profesor

wykorzystywał przede wszystkim koncepcje teorii praw własności, teorii agencji oraz koncepcję trajektorii rozwoju (*path dependence*).

W latach 1997–1998 Profesor uczestniczył w realizacji projektu Fundacji Avalon i IUCN Polska – „Analiza techniczno-ekonomiczna celowości realizacji programu rolnośrodowiskowego w Europie Środkowej na przykładzie regionu Zielone Płuca Polski”. Badania w ramach projektu przyczyniły się do rozszerzenia Jego zainteresowań naukowych na kwestie związane z działalnością produkcyjną w rolnictwie w aspekcie działań chroniących środowisko. Jednym ze znaczących efektów prac w ramach projektu była pierwsza w Polsce próba oszacowania wysokości dopłat rolnośrodowiskowych przy wykorzystaniu metod optymalizacyjnych.

W latach 1999–2001 Profesor uczestniczył w badaniach Katedry Mikroekonomiki „Uwarunkowania oraz możliwości gospodarowania na obszarach chronionych”. Uzupełnieniem tych analiz był współudział w grupie badawczej kierowanej przez prof. dr. hab. Leszka Klanka, opracowującej ekspertyzę na zlecenie Ministerstwa Środowiska nt. „Problemy społeczne i ekonomiczne kontraktu dla Puszczy Białowieskiej” oraz „Koncepcja zrównoważonego rozwoju gmin Puszczy Białowieskiej” (instytucja kierująca projektem Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN) (1999). Badania tak specyficznego obszaru jak Puszcza Białowieska zwróciły uwagę Profesora na możliwości wykorzystania obszarów wiejskich jako stref recepcyjnych dla turystyki wiejskiej i agroturystyki, co stało się nowym nurtem w kolejnych badaniach naukowych.

W 2003 roku Profesor Adam Sadowski stworzył zespół ekspertów i kierował ekspertyzą pt. „Ocena ex-ante Uzupełnienia Sektorowego Programu Operacyjnego Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich”, która została wykonana na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Równolegle z rozwijaniem badań nad zmianami strukturalnymi w rolnictwie oraz możliwościami wykorzystania obszarów wiejskich dla celów turystycznych w swoich pracach naukowych podjął tematykę oddziaływania państwa na rozwój rolnictwa za pomocą instrumentów prawnych i fiskalnych. Było to związane z rozpoczęciem przez Polskę przygotowań

do integracji z Unią Europejską i pojawieniem się całkowicie nowych mechanizmów interwencyjnych w stosunku do rolnictwa i obszarów wiejskich. W ostatnich latach życia do spektrum badawczego Profesor dołączył kwestie zagrożeń w gospodarce żywnościowej oraz nowych rozwiązań technologicznych i organizacyjnych w produkcji rolnej. Ostatnim Jego projektem badawczym był SULANET – The Jean Monnet Networks project “Sustainable Land Management Network” realizowany w ramach konsorcjum sześciu europejskich uczelni. W projekcie tym był kierownikiem polskiego zespołu. W badaniach podjęto tematykę zrównoważonego zarządzania gruntami.

Efektom zaangażowania Profesora w działalność naukową są następujące osiągnięcia: 5 wykładów gościnnych za granicą, zagraniczny staż naukowy, monografia, autorstwo i współautorstwo 53 artykułów opublikowanych w edycjach zwartych pod redakcją lub materiałach konferencyjnych (w tym zagranicznych), 45 artykułów opublikowanych w czasopiśmie naukowych (w tym zagranicznych), 14 opracowań pod redakcją, 14 redakcji monografii, 8 raportów z badań oraz cztery materiały szkoleniowe i informacyjne, a także 14 prac badawczych.

Praca w Katedrze Nauk o Przedsiębiorstwie wiązała się z zamiłowaniem do jeszcze jednego obszaru tematycznego – szeroko pojętej przedsiębiorczości. Zaowocowało to stworzeniem przez Profesora Studenckiego Koła Naukowego Przedsiębiorczości. W wyniku tej działalności z sukcesem zorganizowano wiele konferencji i opublikowano wiele prac pokonferencyjnych, jak również zapoczątkowano cykl wydarzeń „Tydzień Przedsiębiorczości”. Zorganizowano liczne szkolenia i wyjazdy naukowo-badawcze, które stały się bazą do rozwoju osobistego studentów i młodych pracowników nauki.

Do ważnych osiągnięć dydaktycznych należy zaliczyć także promotorstwo prac dyplomowych, w ramach którego był opiekunem kilkudziesięciu prac magisterskich i ponad 100 licencjackich. Sprawował opiekę nad trzema doktorantami, a w latach 2014–2016 był Opiekunem Naukowym Diamentowego Grantu pt. „Wpływ edukacji na rozwój postaw przedsiębiorczych”, finansowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Doświadczenie, wiedza i umiejętności Profesora przyczyniły się do licznych zaproszeń do różnych jednostek organizacyjnych oraz do uzyskania ponad 20 nagród i wyróżnień. Wielokrotnie wykazywał się umiejętnościami organizatorskimi na rzecz Uniwersytetu w Białymstoku będąc członkiem różnych Komisji, Rady Wydziału czy komitetów organizacyjnych konferencji. Profesor Adam Sadowski był długoletnim członkiem Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, a w 2013 roku został wybrany na Prezesa Oddziału PTE w Białymstoku i członka Zarządu Krajowego PTE. Aktywnie działał również w Stowarzyszeniu Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu, pełniąc funkcje wiceprezesa i członka komisji rewizyjnej. Był też członkiem American Agricultural Economics Association oraz European Association of Agricultural Economists.

Profesor Adam Sadowski to przykład niesamowicie dobrej i pozytywnej Osoby, energicznej Osobowości, wspianego Organizatora i Przyjaciela studentów. Pozytywne nastawienie Profesora i chęć niesienia pomocy sprawiały, że studenci zwracali się z problemami właśnie do Niego. Wspierał organizacje studenckie, a działalność Kół Naukowych, którymi się opiekował, dawała możliwość intensywnego, wielowymiarowego rozwoju studentom w pierwszych krokach na niwie nauki. Spotkania prowadzone przez Profesora w ramach Kół Naukowych cieszyły się ogromną popularnością, a sam Profesor był postrzegany jako wybitny pedagog i wychowawca. Profesor wyróżniał się umiejętnością przeprowadzania ożywionej dyskusji nakierowanej na weryfikację pomysłów. Zachęcał młodzież do pracy nad sobą, nad rozwojem naukowym. Pobudzał kreatywne myślenie i pasje studentów. Dzięki zaangażowaniu w promowanie przedsiębiorczości wielu podopiecznych Profesora założyło dobrze prosperującą własną działalność gospodarczą.

Byłam podopieczną Profesora Adama Sadowskiego od 2009 roku, najpierw w Studenckim Kole Naukowym Przedsiębiorczości, a następnie jako doktorantka brałam aktywny udział właściwie we wszystkich studenckich projektach nadzorowanych przez Profesora. Udało mi się zainicjować też wiele działań. Bardzo mocno przeżyłam stratę tego wspianego Mentora. Wciąż pamiętam, gdy podczas mowy pożegnalnej na pogrzebie Profesora

Adama Sadowskiego Jego wieloletni kolega i kierownik Profesor Henryk Wnorowski powiedział, że „Uniwersytet w Białymstoku po śmierci Profesora nie będzie już tą samą uczelnią”. Miał rację.